

Sydänliiton kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Asia: HE 7/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta

Lakiehdotuksessa esitetään, että alkoholijuomien vähittäismyyntilupa koskisi jatkossa myös 5,5 - 8,0 tilavuusprosenttia sisältäviä käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia.

Sydänliitto ei kannata alkoholilakiin ehdotettuja muutoksia, koska uudistus vaikuttaisi haitallisesti suomalaisten terveyteen ja etenkin nuorten alkoholin käyttöön. Tämä olisi erittäin epätoivottavaa muun muassa siksi, että sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmämme on jo valmiiksi kuormittuneessa tilassa. Esitetyillä lainsäädäntömuutoksilla olisi sote-menoja kasvattava vaikutus tilanteessa, jossa hallituksen tavoitteena on päinvastoin menojen kasvun hillitseminen.

Alkoholilain tavoitteena on vähentää alkoholista aiheutuvia haittoja. Hallituksen esitys on ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Esitys tulee lisäämään alkoholin kulutusta ja siten siitä johtuvia moninaisia haittoja.

Edellinen uudistus vuonna 2018 toi nelosoluet ja niin sanotut limuviinat ruokakauppoihin. Tämä näkyi vakavina seurauksina: Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan sekä vuonna 2019 että vuonna 2020 alkoholin aiheuttamiin sairauksiin ja myrkytyksiin kuoli noin 160 henkilöä enemmän kuin ennen lakimuutosta.

Uudistusta on syytä tarkastella siitä näkökulmasta, mikä on sen ja alkoholiveroihin tehtyjen muutosten yhteisvaikutus. Tilastoidusta alkoholinkulutuksesta noin 46 prosenttia juodaan oluena. Päivittäistavarakaupassa myytävien juomien suurimman sallitun alkoholipitoisuuden nosto yhdistettynä olutveron keventämiseen todennäköisesti lisää oluen kulutusta entisestään ja samalla alkoholin kokonaiskulutusta sekä alkoholihaittoja merkittävästi.

Alkoholin kohtuukäytölläkin on monia haittavaikutuksia, jotka ovat yhteydessä myös sydänsairauksiin. Kuten esityksessäkin todetaan, alkoholihaitat ovat merkittävä työn tuottavuutta alentava tekijä. ”Valtaosa alkoholin riskikäyttäjistä ja huomattava osa alkoholin ongelmakäyttäjistä on työelämässä. Alkoholinkäytön lisääntyminen erityisesti tässä joukossa lisää työkyvyttömyyden ja työttömäksi joutumisen riskiä vaikeuttaen työurien pidentämistä ja julkisen talouden kestävyysvajeen hallintaa. Lievemässäkin muodossa työikäisten alkoholinkäytön lisääntyminen heijastuu työelämään työpanoksen ja tuotannon menetyksinä krapulapäivien, tapaturmien ja sairauslomapäivien kautta.”

Runsas alkoholin käyttö kohottaa verenpainetta ja lisää aivoverenkiertohäiriöiden vaaraa. Alkoholi altistaa sydämen rytmihäiriöille, erityisesti eteisvärinäille ja lisälyönneille. Pitkäaikainen säännöllinen alkoholin käyttö voi vaurioittaa sydänlihasta, jolloin seurauksena on sydänlihassairaus eli kardiomyopatia ja sydämen vajaatoiminta. Alkoholi saattaa myös heikentää sydänlääkkeiden ja verenpainelääkkeiden tehoa.

Alkoholin kulutuksella on yhteys myös ylipainoon. Juomien kautta ruoasta saatu energiamäärä helposti kaksinkertaistuu, mikä näyttäytyy lisääntyneenä ylipainona. Ylipaino puolestaan altistaa muille riskitekijöille ja lukuisille sairauksille, kuten kohonneelle verenpaineelle ja diabetekselle.

Alkoholiveron maltillisia korotuksia olisi syytä tehdä säännöllisesti vaalikauden aikana. Lisäksi on pidättäydyttävä kaikista sellaisista toimenpiteistä, joilla voi olla alkoholin saatavuutta lisääviä vaikutuksia.

Edellä sanotun perusteella esitämme, että hallituksen esityksen mukaisia alkoholilain 17 ja 26§:n muutoksia ei tehtäisi.